

RAZISKOVALNA NALOGA

OSNOVNA ŠOLA VOJNIK

OGROŽENE ŽIVALI V LOVSKI DRUŽINI VOJNIK

NARAVOSLOVJE

MENTORICA: MILENA JURGEC

AVTORICE: LUCIJA DOLŠEK, 1995

LEKTORICA: MILENA JURGEC

KATARINA ŽLAVS, 1995

TJAŠA ŽUPNEK, 1995

VOJNIK, MAREC 2008

ZAHVALA

Zahvaljujemo se naši mentorici, gospe Mileni Jurgec, ki nam je skozi raziskovanje dajala praktične nasvete, nas spodbujala in nam pomagala.

Zahvala gospodu Branku Jelenu, ki nam je posredoval veliko podatkov o ogroženosti živali na področju Lovske družine Vojnik in posodil praktično literaturo, da smo izvedele več. Odgovoril nam je tudi na naša vprašanja v intervjuju.

Hvala Urški in Urošu za prevod povzetka.

KAZALO VSEBINE

ZAHVALA	2
KAZALO VSEBINE	3
1. UVOD	5
2. POVZETEK	6
3. TEORETIČNI DEL	7
3.1 LOVSKA DRUŽINA VOJNIK	7
3.2 ZAKAJ SO ŽIVALI OGROŽENE	8
3.3 REDKE ŽIVALSKÉ VRSTE	11
3.4 OGROŽENE ŽIVALSKÉ VRSTE	11
3.4.1 GOZDNI JEREB (Tetrastes bonasia)	12
3.4.2 POLJSKA JEREBICA	13
3.4.3 FAZAN	14
3.4.4 DIVJI PETELIN (Tetrao urogallus)	15
3.4.5 MALA UHARICA	17
3.4.6 SMRDOKAVRA	18
3.4.7 POLJSKI ZAJEC (Lepus europaeus)	19
3.4.8 VIDRA (Lutra lutra)	21
4. EMPIRIČNI DEL	22
4.1 INTERVJU	22
4.1.1 LOVEC BRANKO JELEN	22
4.2 ANALIZA ANKETE	23
5. ZAKLJUČEK	28
6. LITERATURA	29
7. PRILOGE	30

KAZALO FOTOGRAFIJ

Fotografija št. 1: Tovarna.	8
Fotografija št. 2: Gozdni jereb.	12
Fotografija št. 3: Poljska jerebica.....	13
Fotografija št. 4: Fazan.	14
Fotografija št. 5: Fazanka.....	14
Fotografija št. 6: Divji petelin.....	15
Fotografija št. 7: Mala uharica s speljanim mladičem.....	17
Fotografija št. 8: Smrdokavra.....	18
Fotografija št. 9: Poljski zajec.....	20
Fotografija št. 10: Poljski zajec.	20
Fotografija št. 11: Vidra.....	21
Fotografija št. 12: Vidra.....	21
Fotografija št. 13: Branko Jelen.....	22

KAZALO GRAFOV

Graf št. 1: Ali mislite, da so živali na področju vojniške občine ogrožene?.....	24
Graf. št. 2: Ali poznate kakšno ogroženo živalsko vrsto?.....	24
Graf št. 3: Ali poznate kakšno živalsko vrsto, ki je izginila v zadnjih 20 letih?.....	25
Graf št. 4: Ali mislite, da smo predvsem ljudje odgovorni za ogroženost živali?.....	25

1. UVOD

Rade imamo živali, ki nas obkrožajo. Zavedamo se, da so nekatere živali v Sloveniji in v svetu ogrožene. O tem je zapisanih že veliko podatkov. Prepričane pa smo, da so ogrožene živali tudi na našem območju, območju Lovske družine Vojnik, zato smo se odločile, da to raziščemo.

Za raziskovalno nalogo smo postavile hipotezi:

1. Živali so ogrožene.
2. Za ogroženost živali smo krivi ljudje.

Da bomo hipotezo potrdile, bomo pregledale literaturo o ogroženih živalih, izvedle anketo, poiskale podatke v Lovski družini Vojnik in opravile intervju s predstavnikom lovcev ter opazovale živali. Z nalogo želimo spodbuditi vse tiste, ki bodo seznanjeni s podatki v njej, da bi poskrbeli za pravilen odnos do narave in predvsem do živali, ki so nujno potrebne za življenje.

2. POVZETEK

O ogroženosti živali je bilo že veliko povedanega, vendar smo želeli z nalogo o ogroženih živalih v Lovski družini Vojnik dokazati, da naši kraji niso izjema, ampak je tudi tukaj pojavlja ta problem.. Za takšno stanje smo krivi ljudje, zato je prav, da se stanje pokaže javnosti in se poskuša vplivati na to, da bi se problema začeli zavedati.

Za raziskavo smo uporabili metode razgovora in intervjuja z lovцем. V literaturi in virih na spletnih straneh smo poiskali podatke, ki so potrdili, da so izbrane živali zelo ogrožene. Z anketo smo želeli potrditi predvidevanje, da ljudje na najrazličnejše načine ogrožajo živali. Po poti domov smo opazovale naravo in živali, ki so se pojavile v naši bližini.

V obravnavi smo izpostavili samo osem živali, za katere nam je lovec povedal, da spadajo med ogrožene vrste. Te živali so gozdni jereb, poljska jerebica, mala uharica, fazan, divji petelin, smrdokavra, poljski zajec in vidra. Opis živali služi za to, da lahko vsak, ki prebere nalogo, spozna nekaj lastnosti teh živali in poskuša vplivati na varstvo le-teh. Seveda, če sploh še obstajajo.

Ugotovili smo, da v bližini domov raziskovalk lahko še vidimo zajce, ki so že prilagojeni naši pokrajini ter fazana. Ostalih živali iz narave sploh ne poznamo. Za sovo uharico je razlog v tem, da je aktivna ponoči.

Smrdokavra je sicer selivka, vendar se zaradi pomanjkanja hrane zaradi škropljenja ne vrača več v naše sadovnjake. Divji petelin potrebuje mir, a tega je v današnjem času v gozdovih čedalje manj, zato je izginil iz našega področja, saj so pogoji za petelinov razvoj nemogoči. Poljska jerebica nima miru na poljih, obdelovanje je strojno in jerebice ne morejo gnezditi na takem področju. Vremenske razmere so za fazana velikokrat neugodne, saj je preveč vlažno ali pa prevroče, poleg tega pa je v obronkih gozdov čedalje več obiskovalcev. Gozdni jereb je prisoten le na področju Lindeka, vendar ga ljudje ne vidijo, ampak ga slišijo, ko vzleti. Poljski zajec je priseljeni zajec, saj lovske družine skrbijo za njegov obstoj, toda kljub temu se število zmanjšuje. Je pa zanimivo, da zajce spet vidavamo na travnikih in poljih. Vidre mlajše generacije iz narave sploh ne poznamo. Ureditev strug in onesnažena voda prispevata k temu, da ne more preživeti. Mala uharica je nočna ptica. Zaradi zastrupljene hrane, ki jo uživa, tudi uharica izginja. Žal nam je, da prihaja do uničevanja okolja z detergenti, škropivi itd, saj sebi uničujemo življenjski prostor.

3. TEORETIČNI DEL

3.1 LOVSKA DRUŽINA VOJNIK

Leta 1947 so se tri lovske družine: Vojnik, Strmec in Frankolovo zaradi spoznanja, da bo mogoče uspešneje gospodariti na širšem območju, združile v eno lovsko družino. V tem času so se oblikovale meje s sosednjimi lovskimi družinami, saj je bil del zemljišča, ki je takrat pripadal novoustanovljeni družini, prenesen v upravljanje LD Dobrna, LD Šmartno v Rožni dolini in LD Slovenske Konjice.

Tako ima LD Vojnik v upravljanju 4.200 ha zemljišč, na katerih se iz leta v leto zaradi urbanizacije in ostalih posegov v naravo zmanjšuje lovna površina. Meja lovske družine se prične v Arclinu, nadaljuje po potoku Hudinja do Uniorjevega obrata na Fužinah; nadalje po dolini med Stenico in Kislico, po stari cesti Lindek, kjer se priključi na glavno cesto Celje–Maribor. Od tu poteka dalje po stari cesti pod Konjiško goro do Črešnjic, kjer se usmeri proti jugu in preko Brdc, Kladnarta, Bovš in domačije na Dobrotinu zaključi pri izhodiščni točki. Južni in osrednji del lovišča je gričevnat, z dokaj razgibano nadmorsko višino od 280 do 996 metrov.

Na območju, s katerim Lovska družina Vojnik gospodari, živi veliko različnih vrst živali zaradi izrazite biotopske raznolikosti. Od divjadi je najštevilčnejša srnjad, ki je tudi najbolj prilagodljiva glede na urbanistične posege v naravi. V višjem predelu Kozjaka in Kislice živijo gamsi, prisotnost divjih prašičev pa niha; njihova številčnost se odraža predvsem na škodah, ki jo povzročajo na kmetijskih površinah. Poljski zajec, ki je bil nekdanje zelo številčen, je postal redkejši, izginjata gozdni jereb in fazan. Divji petelin, ki je pred 50 leti še pel v Dobravi, na Konjiški gori in Kislici, je žal že zdavnaj popolnoma izginil.

Gospodarjenje lovske družine pomeni ohranjanje določenih gospodarskih vrst – divjadi po številu in starostni strukturi na določenem prostoru. Tako LD Vojnik vsako leto odstrela določeno število divjadi, del je izgubljen zaradi naravnih izgub, del pa zaradi ostalih dejavnikov, kot so promet, košnja, potepuški psi itd. V kolikor je seštevek odvzema iz narave enak prirastku, govorimo o stabilni populaciji. Vendar lahko lovci vplivajo le na nekatere vrste divjadi, kajti narava, neznana znanka, vedno stvari uravnava po svoje. Poseg narave je lahko tudi katastrofalen, takrat govorimo o epidemijah raznih bolezni in je potrebno daljše časovno obdobje, da se ponovno vzpostavi ravnotežje. Zaradi navedenega so lovske družine pomemben gospodarski člen, ki ne temelji na pridobitni dejavnosti, ampak je njihovo osnovno načelo, da vse

prihodke, ki jih ustvarijo s prodajo uplenjene divjadi, vračajo nazaj v lovišče, v naravo. Vračanje pomeni izboljševanje življenjskih pogojev in ohranjanje številčnosti, ki je povezano tudi z reševanjem vprašanja škod .[5]

3.2 ZAKAJ SO ŽIVALI OGROŽENE

Življenjska raven človeka se iz leta v leto izboljšuje, priče smo vsestranskemu naglemu napredku. Vendar napredek terja svoj neizprosni davek: prav tako smo priče krnjenja in uničevanja narave.' Naselja, ki se vse bolj širijo, požirajo plodno zemljo, po drugi strani pa skušamo plodno zemljo pridobiti z izsuševanjem močvirij in zamočvirjenih predelov, ki imajo svoje specifične prebivalce, nimajo pa zadosti učinkovitih zagovornikov, ki bi pooblašcene osebe in oblasti uspeli prepričati, da so to dragoceni predeli, ki jih kaže ohraniti in varovati, ne pa za vsako ceno osušiti ali zatrti s smetmi. Njihova vrednost ni samo kot biotop številnih živalskih vrst, ampak je velika tudi njihova estetska, krajinska, reakcijska ali podobno imenovana vrednost. V zvezi s širjenjem naselij lahko rečemo, da bi se dalo marsikakšen predel ohraniti bolj neprizadet, če bi bili urbanistični načrti vselej dobro in daljnoročno pripravljene.[2]

"Potrebe po lesu narekujejo vse večje izkoriščanje gozdov, kamor nezadržno prodirajo ceste in motorne žage. Vse številnejša usta zahtevajo več hrane, zato je treba povečati hektarski donos, kar se doseže z umetnimi gnojili; vzporedno z njimi pa se uporabljajo tudi razni strupi za uničevanje plevela in poljskih škodljivcev, katerih uporaba se vedno bolj širi, žrtve pa so organizmi, ki so jim ta sredstva namenjena, poleg njih pa poginja še cela vrsta drugih živali, od enoceličarjev od sesalcev in ptičev. Naravno ravnotežje se poruši."[2]

Fotografija št. 1: Tovarna. (Foto: www.drustvo-ekosistem.si).

"Strupi pa ne pridejo v naravo samo po tej poti. Številni dimniki, predvsem iz tovarn, vsak dan izbruhajo v zrak ogromne količine različnih snovi, med njimi tudi strupe, ki škodujejo tako rastlinstvu kot živalstvu." Tovarne škodujejo tudi vodi, saj se vanje vsak dan zlivajo številne strupene odplake, učinki tega pa so pogosti pomori rib v naših številnih rekah, poleg njih pa propadejo tudi številni drugi organizmi, ki vzdržujejo naravno ravnotežje ali pa so hrana ribam in ki jih je še mnogo težje nadomestiti kot same ribe. V letu 1979 je bilo v slovenskih rekah kar 55 večjih registriranih pomorov rib in ostalega življa.[2]

Živalske vrste so lahko ogrožene tudi od drugih živali. Kaže se predvsem v odnosu plenilec-plen, zajedavec - gostitelj, v konkurenčnih odnosih itd. "Predvsem zadnji so lahko zelo občutljivi in nanje bi morali večkrat pomisliti, kadar se odločamo za naseljevanje nove živalske vrste, tuje ali domače."

"Bolezni se redko pojavljajo v takem obsegu, da bi predstavljale vzrok ogroženosti za kako živalsko vrsto ali skupino. Vendar včasih prihaja tudi do tega." Potočni rak je skoraj izginil iz naših voda zaradi epidemije račje kuge, gamse že v velikem delu Slovenije desetkajo garje, tudi steklina bo pri nekaterih vrstah živali, zlasti pri lisici, za nekaj časa pustila sledi itd.

Ne smemo pozabiti na izpušne pline vse številnejših jeklenih konjičkov, katerih posledice se lahko pokažejo predvsem v zaprtih dolinah.

Na živalske vrste utegne škodljivo vplivati tudi sprememba klime. Nedvomno je, da se klima spreminja v daljših obdobjih in da prihaja do nekakšnih fluktacij-naraščanje ali upadanje živali na določenem področju. Za nekatere živalske vrste še vedno ne vemo zadovoljivega vzroka za njihovo upadanje in koristno bi bilo raziskati, če je med vzroki sprememba klime.

Tudi številni električni daljnovodi, ki prepredajo pokrajine, so navadno past za ptiče, saj se v pogosto zaletavajo žice. Podobna past so žične ograje in ob velikih okenskih steklih konča marsikateri ptič. "Prav tako so turizmu žrtvovani razni naravni predeli, živalstvo je tam veliko bolj izpostavljeno ter ogroženo in nemir se vse bolj naseljuje v naše gore."

Uničevanje naravnih predelov se zelo razširja predvsem po širni Evropi in sploh po vsem svetu. Rečemo lahko, da se pri nas, vsaj za enkrat, sorazmerno malo. Ozko povezan s tem pa je glavni problem: "Vse te naravno in umetno narejene predele, kot so gozd ali kulturna polja, imenujemo jih kar biotopi, naseljujejo različne živali in rastline, ki so prilagojene tamkajšnjim življenjskim pogojem. Z uničevanjem biotopov najbolj prizadenemo njihove prebivalce, saj jim uničujemo življenjski prostor. Temu se

pridružujejo še raznovrstna zastrupljanja, gojitev monokultur ter drugi načini posrednega ali neposrednega uničevanja živih organizmov. Uničujejo oz. lovijo jih razni zbiratelji za zbirke metuljev, hroščev, streljajo jih lovci, pri pticah pa moramo še vedno računati na zbiralce jajc. Avtomobilski promet je vedno večji vzrok neposrednega uničevanja. Vsak dan pogine veliko živali, od zajcev in srnjadi do ježev in raznih dvoživk. Število mnogih živalskih vrst je močno upadlo, nekatere so na tem, da izumrejo in izginejo iz obličja zemlje. Odpreti moramo oči tudi pred naslednjim dejstvom: vrste, ki so najbolj ogrožene, dosegajo najvišje cene pri raznih zbirateljih in prekupčevalcih, zato je tudi nemarnost, da postanejo še bolj ogrožene, toliko večja. Vse bolj bo treba varovati favno, predvsem vrste, ki si najbolj ogrožene. "Prizadevanja, da bi se varstvo favne zadovoljivo uredilo tudi pri nas, so veliko starejša, kot si predstavljamo, (l. 1920 je odsek za varstvo prirode in prirodnih spomenikov pri Muzejskem društvu v Ljubljani izdal znamenito Spomenico). Torej so se že v tistem času zavedali globokega pomena varstva narave, pripisovali so mu tudi velik kulturni pomen. Obraniti so se hoteli očitka nekulturnosti, kar v današnjem času vse prepogosto pozabljamo. Pri različnih naravovarstvenih razpravah še vedno z nekakšno nelagodnostjo uporabljamo kulturni pomen varstva kot argument, ker mislimo, da je v današnjem materializiranem svetu tak argument premalo otipljiv." [2]

Vprašanja varstva favne so vse bolj aktualna tudi pri nas. Število predstavnikov nekaterih vrst se je močno znižalo, prizadete so različne živalske skupine, od žuželk do sesalcev.

Nekatere živali so ogrožene, ker jih ljudje preveč lovijo. Nekatere živali niso deležne pred prodajo prave nege. Nekaj jih pogine zaradi pomanjkanja prostora, nekaj zaradi bolezni. Nekatere živali poginejo tudi zato, ker jih ne hranijo s primerno hrano. Čeprav sta lov in prodaja večine redkih živalskih vrst prepovedana, se nezakonita trgovina z živalmi nadaljuje.

Nekateri ljudje verjamejo, da so določene živali nevarne za človeka ali domače živali. Ker so določene živali zastrupljali, lovili in preganjali so zdaj ogrožene.

Glavni razlog za ogroženost tako veliko živali je, da ljudje uničujejo naravno okolje ali habitat. Nič več ne morejo dobiti hrane ali varnega prostora.

Težave povzročata tudi onesnaževanje. Ko so, na primer Evropejci prišli v Avstralijo so s seboj prinesli živali. Nove živali so napadle prvotne, avtohtone živali in kmalu je izginilo na stotine avstralskih vrst. [1] (Asimov I., Zakaj so živali ogrožene? str. 12-19).

3.3 REDKE ŽIVALSKÉ VRSTE

Postaviti mejo med redkimi in ogroženimi živalskimi vrstami je praktično nemogoče, posebno še, če nam je izhodišče dejstvo, da je danes ogroženo že vse živalstvo. "Posamezne živalske vrste so pri nas redke, bodisi zato, ker je tu rob njihovega areala ali pa zaradi neustreznih ekoloških pogojev. Tudi zaradi pretiranega uničevanja so nekatere populacije tako razredčene, da jih moramo šteti med ogrožene.

Za mnoge živalske vrste smo mislili oz. še vedno mislimo, da so redke, v resnici pa le ne poznamo njihovega načina življenja ali pa ne vemo, v kakšnem okolju živijo.

Za marsikatero vrsto je že začelo prevladovati mnenje, da je postala redka, nenadoma pa se je pojavila v velikem številu.

Iz navedenih vzrokov ne obravnavamo ločeno redkih živali, ampak skupaj z ogroženimi vrstami. V komentarju k ogroženim vrstam podajamo pri nekaterih podatke o njenem položaju pri nas."[2]

Življenje na zemlji vse hitreje izginja, ker so imeli ukrepi za ohranjanje narave zelo omejen uspeh. Zato je med sesalci ogrožena vsaka četrta vrsta, med vodnimi živalmi pa vsaka tretja vrsta.

3.4 OGROŽENE ŽIVALSKÉ VRSTE

Tudi v okviru razpravljanja o ogroženih vrstah moramo opozoriti, da je ogroženost različna in se pri posameznih vrstah včasih precej razlikuje. Tako je vrsta lahko redka in jo zato že najmanjši upad števila osebkov lahko resno ogroža. Po drugi strani pa je lahko vrsta zelo pogosta in z nenadnim večjim zastrupljenjem postane ogrožena.

Negativni vplivi na živalstvo so lahko zelo različni, od neposrednega uničevanja, ki je za opazovalca bolj vidno, do posrednega uničevanja. Uničevanje naravnih življenjskih prostorov živali, ki je mnogo manj očitno, ima skoraj vedno veliko težje in daljnosežnejše posledice.

Zaradi različnosti življenjskih zahtev, ki jih posamezne vrste ali skupine imajo, je različna tudi reakcija na vplive. V bistvu so danes ogrožene skoraj vse živalske vrste. Glede stopnje ogroženosti se pri vseh živalskih skupinah vleče kot rdeča nit ugotovitev: bolj, kot je neka živalska vrsta ali skupina specializirana, večja je njena ogroženost.

Mi smo se omejili na predstavitev živali, ki spadajo v lovsko družino Vojnik.

3.4.1 GOZDNI JEREB (*Tetrastes bonasia*)

Gozdni jereb je naša najmanjša kura. Gozdnega jereba ogroža predvsem posreden vpliv človeka ter uničevanje biotopov (razen izsuševanja), gojitev monokultur, regulacije. V Celju in Celjski regiji se je precej naseljeval. Potrebuje veliko miru in določene vrste drevja, česar pa, še posebno miru, dandanes vse bolj primanjkuje, in zato je že precej izgini. Včasih ga še lahko zasledimo v okolice Lindeka. (vir: Branko Jelen)

Po 10. členu zakona Divjad in njeno varstvo se tudi jereb šteje v prosto živeče divje živali.[3] (Černe Lojze, Ureditev lovišč in gospodarjenje z malo divjadjo, str.)

Na splošno lahko rečemo, da spada gozdni jereb med ogrožene živalske vrste, saj se je njegova številčnost v zadnjih desetletjih bistveno zmanjšala. Gozdnega jereba pri nas ogrožajo zlasti njegovim življenjskim zahtevam neugodni načini gospodarjenja z gozdovi, nenehno naraščanje vznemirjenosti v gozdovih, naraščanje številčnosti nekaterih plenilskih vrst (lisice, kune belice) in divjega prašiča ... Gozdnega jereba ni dovoljeno loviti. [10](www.lovska-zveza.si. 9. 3. 2008)

Fotografija št. 2: Gozdni jereb. (Foto: www.petelin.info).

3.4.2 POLJSKA JEREBICA (*Perdix perdix* L.)

Fotografija št. 3: Poljska jerebica. (Foto: www.lovska-zveza.si)

Poljska jerebica je izrazito poljska divjad. Ugaja ji obdelan in razmeroma odprt ravninski svet, ki je prepleten s številnimi grmiči in poljskimi živimi mejami. Gozda ne potrebuje, zato v njem tudi ne živi. Kjer so zime dolgotrajnejše s snežno odejo, pa so zime za jerebico odločnejšega pomena za njen obstoj.

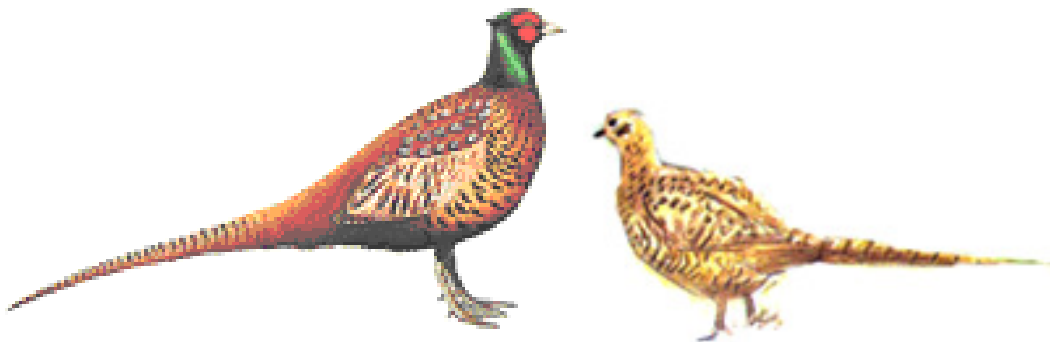
Za kritje ji zadostujejo že manjša grmičevja in nizke poljske žive meje. Jerebici najbolj ustrezajo ravninska območja z nadmorsko višino od 200 do 300 m. Dobre razmere za njo so še do 400 m nadmorske višine, če so strjena poljska območja. Za njo so najustreznejša lahka, hitro odcedna topla tla. Mokrih in globokih tal se izogiba. Suše ne prenaša in se raje odseli na bolj vlažna tla, včasih tudi več km daleč. Padavin ne prenese veliko; najboljša območja so s 400 do 500 mm padavin na leto. Za jerebico so lahko usodne zime z dolgotrajno zimsko odejo ali ledeno skorjo in dalj časa trajajoče padavine v času razmnoževanja. Zanje je zelo nevarna toča.

Jerebici najbolj ustrezajo območja s srednjo letno temperaturo od 9 do 10° C. Visokih poletnih temperatur ne prenaša in velikih temperaturnih sprememb tudi ne. Rastlinstvo je za jerebico pomembno za kritje in hrano. Poljska jerebica je eno-ženska divjad z izrazitim družinskim življenjem. Za prenočevanje izberejo odprto polje, kjer prenočujejo tudi pozimi.[3] (Černe Lojze, Ureditev lovišč in ..., str. 52).

Poljska jerebica ima številne naravne sovražnike, njena številčnost pa zelo niha tudi zaradi različnih vremenskih razmer v posameznih letih. Posebno težavne razmere za preživetje nastopijo v zimskem času, kadar debelejšo snežno odejo prekrije trda ledena skorja.

Glavni vzroki za hiter upad številčnosti poljske jerebice pa so spremembe v kmetijstvu in kmetijskem prostoru. To so zlasti velikopovršinska monokulturna kmetijska pridelava, uporaba kemičnih zaščitnih sredstev, številna in hitra mehanizacija, nižanje deleža žit (zlasti ozimnih) v kmetijski pridelavi, izginjanje nižinske grmovne vegetacije ... Zaradi svoje vloge in občutljivosti na spremembe v kmetijskem prostoru je poljska jerebica s svojo prisotnostjo kazalka ohranjenosti zdravega naravnega okolja (bioindikatorska vrsta).[3]

3.4.3 FAZAN (*Phasianus colchicus*)

Fotografija št. 4: Fazan. (<http://www.josko.org/slovar/slovarptici.htm>)

Fotografija št. 5: Fazanka. (www.ecolss.com/IMAGES/fazanka.jpg)

Fazan je izrazito rezimna divjad. Ugaja mu obdelan poljski svet, ki se prepleta s številnimi gozdovi, z gozdiči ter z zaraščenimi bregovi rek, potokov in kanalov. Gozd (rezima) mu služi za kritje, polje pa kot prostor za gibanje, hranjenje in vzrejo kebčkov. Strjenih velikih gozdov se izogiba in v njih ne živi.

Zanj je povsem neprimeren odprt ravninski svet brez vmesnega kritja. Najbolj mu odgovarjajo področja, kjer sejejo veliko koruze. Fazan živi do 400 m nadmorske višine. Glede tal fazan ni izbirčen, če so zanj ugodne razmere glede kritja in hrane, živi skoraj na vsakih tleh. Najugodnejši so predeli, kjer je srednja letna temperatura od 9 do 10 ° C in rahlo humusna, peščena do peščeno-ilovnata tla.

Odrasel fazan mrz dobro prenaša, če ima dovolj hrane. Za padavine je precej občutljiv. Ustrezajo mu območja z okoli 400 do 600 mm padavin na leto. Moker in hladen julij pomeni slabo fazanje leto. Sneg slabo prenaša in ne zna poiskati hrane izpod snega kot jerebica in zajec. Občutljiv je tudi na točo, stalne vetrove.[3] (Černe Lojze, Ureditev lovišč in ..., str. 56).

Na splošno fazan ni ogrožen, je pa v naših krajih zelo redek in njegova številčnost je v zadnjih desetletjih povsod zelo upadla predvsem zaradi številnih sprememb v kmetijskem prostoru. Izsekavanje nižinskih gozdov, živih mej in obrežnega rastlinja so pripomogli k slabšanju življenjskih razmer za to vrsto poljskih kur. Pri modernem, intenzivnem kmetijstvu z veliko površinsko mono-kulturno pridelavo ostanejo polja pozimi prazna in gola, tako da je pomen gozdnega rastlinja kot kritja še toliko večji. Dejavnika, ki zelo negativno vplivata na številčnost fazana, sta zagotovo tudi pogoste in predvsem zelo zgodnje košnje ter uporaba kemičnih zaščitnih sredstev v kmetijstvu. Prav tako skupinsko-postopni in prebiralni način gospodarjenja z gozdom fazanu škoduje. Izrazito negativen vpliv ima tudi spomladansko požiganje zaraslih površin in v novejšem času tudi mulčanje.[10] (www.lovska-zveza.si/default.aspx, 9.3. 2008)

3.4.4 DIVJI PETELIN (*Tetrao urogallus*)

Fotografija št. 6: Divji petelin. (Foto: www.petelin.info).

Divji petelin je naša največja kura. Število divjih petelinov že nekaj desetletij upada. To se pozna tudi na območju lovskega okoliša Vojnik, kjer je v zadnjem času popolnoma izginil. Kdaj pa kdaj zasledijo njegove sledi (iztrebki) na obrobju Kislice, če zaide sem iz Pohorja. Vzrok za ogroženost te vrste je uničevanje življenjskega prostora, nemir, plenilci, pašništvo, onesnaževanje, krivolov in majhna velikost populacij. Uničevanje življenjskega prostora te ptice je največkrat povezano z gozdarstvom. Problematično je zlasti sekanje starega gozda in gradnja gozdnih cest. Slednje tudi omogočijo povečanje rekreativnih dejavnosti in vdor motornih vozil v gozd in olajšajo gibanje plenilcem. Gozdarske aktivnosti se širijo vedno višje v še zadnja ohranjena zavetišča divjega petelina. V »negovanih gozdovih« ni debelih in podrtih dreves, drevesa pa so tanjša in rastejo skupaj, tako da je letanje tako velike in težke ptice nemogoče. Zaradi velike gostote dreves ni podrasti. Plenilci tako divjega petelina prej opazijo. V takem gozdu tudi primanjkuje hrane. Pomembna so tudi mravljišča gozdne mravlje, ki so hrana mladičem. Prilagojen je le za bivanje v starih mirnih gozdovih s presvetlitvami. Takih gozdov pa je vse manj. Nemir povzročajo sečnja, pohodništvo, gradnja gozdnih cest, vožnja z motornimi vozili po gozdnih poteh ali brezpotjih, nabiralništvo, kolesarjenje, smučanje... in tudi nepazljivo ali prepogosto opazovanje na rastiščih, zlasti pa fotografiranje. Nemir povzročajo tudi psi, ki se gibljejo nenadzorovano (niso na vrvici) in s tem vznemirjajo živali. Tovrstne dejavnosti iz leta v leto naraščajo. Divji petelin je na nemir zelo občutljiv, še posebej v času rasti (razmnoževanja), valjenja in vodenja mladičev. Nemir lahko precej zmanjša uspešnost gnezdenja. Z gnezda prepodena kura se ne vrne kmalu, jajca se zato podhladijo in gnezdo propade. Vznemirjanje pozimi pa povzroči nepotrebno trošenje energije in prav lahko se zgodi, da žival zato zime ne preživi. Pričakovali bi, da se divji petelin na nemir lahko navadi. Opazovanja raziskovalcev pa kažejo, da temu ni tako. Mirnih predelov, kjer bi lahko živel je žal vse manj. Divji petelin je veliko časa na tleh, kjer tudi gnezdi, in je zato plenilcem zelo izpostavljen. Število nekaterih plenilcev je v zadnjih desetletjih naraslo (npr. kuna belica, lisica). Vzrok temu ni le zmanjšanje lova nanje, ampak tudi izboljšanje njihovih prehranskih možnosti zaradi človekovega delovanja (npr. klavniški in drugi organski odpadki v gozdu). Pašništvo lahko divjemu petelinu škoduje ali koristi. Škodljivo je, če je preveč intenzivno in tako uniči rastline s katerimi se divji petelin hrani. Zlasti negativen vpliv ima paša v gozdu, ki ne le uničuje podrast, ampak lahko živali tudi poteptajo gnezda. Žične ograje za divjega petelina pomenijo določeno nevarnost, saj so slabo vidne. Trčenje vanje med letom je za tako težko ptico pogosto usodno. Negativen

vpliv ima tudi gnojenje pašnikov. Onesnaževanje zraka in s tem padavin lahko negativno vpliva na rast borovnice, ki je pomembna za divjega petelina. Divji petelin se je ohranil le v odmaknjenih predelih, ki pa med sabo niso povezani. Tako izolirane skupne maloštevilnih osebkov so na negativne vplive še bolj občutljive in dolgoročno težko obstanejo. Varovanje divjega petelina na samo majhnih območjih torej nikakor ne zadostuje.[11] (www.petelin.info, 9. 3. 2008)

3.4.5 MALA UHARICA (*Asio otus*)

Fotografija št. 7: Mala uharica s speljanim mladičem. (Foto: Ivan Esenko)

Mala uharica je pri nas stalnica, vendar je klatež in ne gradi gnezd. Gnezdijo v opuščeni gnezdih ujed, srak in vran. Živi v redkih gozdovih, polja in gozdni robovi po nižinah in predgorju so primerni za njeno življenje. Pozimi spijo v skupinah.

Zanimivo je, da ta sova brez uhljev dobro sliši. Pojasnilo je v tem, da imata levo in desno uho različna položaja v lobanji. Zvok prestreza s širokimi lici in ga usmerja v ušesni bobnič. Živi v iglastih in mešanih gozdovih. Zraste lahko do dolžine 36 cm in teže 100 g. Razpon peruti 90 do 100 cm. Živi lahko do 28 let. V Sloveniji spada med ogrožene in zavarovane vrste.[3] (Černe Lojze, Ureditev lovišč in gospodarjenje z malo divjadjo, str. 54).

Je potencialno ogrožena vrsta zaradi vsesplošna kemizacije podeželja in zastrupljanje malih glodavcev, ki so hrana male uharice.

3.4.6 SMRDOKAVRA (Upupa epops)

Fotografija št. 8: Smrdokavra. (Foto:DOPPS - BirdLife Slovenia, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije)

Smrdokavra spada v družino vpijatov in je kozmopolitsko razširjena vrsta. Peresa na glavi, ki imajo črne konce lahko dvigne v pravo perjanico - edinstveno med našimi pticami. Poleg perjanice jo bomo prepoznali po dolgem, navzdol zakrivljenem kljunu in širokih, črno belih perutih. Zaradi širokih peruti v letu spominja na metulja. Po njenem oglašanju "oop - oop - oop", so ji ljudje nadeli tudi ime "hupkač ali "upkač", ki je še danes živo v severovzhodni Sloveniji. Ime smrdokavra pa se navezuje na izločke mladičev neprijetnega vonja, ki odvrtačajo plenilce. Smrdokavra gnezdi v večjih duplih, pogosto v starih travniških sadovnjakih. Posebej ji ustreza, če se v sadovnjaku pase živina, saj je takrat na tleh veliko hrane, žuželk, ki jih spretno nabira z dolgim kljunom. Sicer je selivka, ki se vrne v Slovenijo v aprilu in maju, odleti pa v septembru. Smrdokavra je močno oz. kritično ogrožena zaradi izginjanja njenega najustrežnejšega bivališča, starih travniških sadovnjakov. [4](dopps@dopps-drustvo.si).

3.4.7 POLJSKI ZAJEC (*Lepus europaeus*)

Fotografija št. 9: Poljski zajec. (Foto: www.gea-on.net).

V seznam ogroženih vrst uvrščamo tudi poljskega zajca, čeprav je ponekod še vedno pogost in številen.

Poljskega zajca ogroža neposredno uničevanje (lov, krivolov, lovljenje, uničevanje legel oz. gnezdišč, zbiranje jajc, prometna sredstva ...), zastrupljanje s pesticidi in ostalimi strupi, odplake, umetna gnojila, ki jih danes uporabljajo v kmetijstvu in zajci začutijo škropiva in zato se umaknejo. Torej jih mi tudi preganjamo iz njihovih bivališč. Zajci se zelo hitro zastrupijo in tisti, ki ne uspejo pobegniti poginejo. Lovci vidijo cela polja mrtvih poljskih zajcev. Eden od vzrokov za ogroženost pa je tudi sprememba klime, ponekod pa so zajce zdesetkale bolezni, predvsem bruceloza. Njegovi plenilci so lisica, kuna, kanja, mačke.

Zajklja skoti 3-krat na leto po 4-5 zajčkov, ostane jih čisto malo, 2 ali manj.

Ogrožen je tudi zaradi križanja vrst zajcev. Glede križanja vrst lahko povemo, da so jih v naporih, da bi povečali število poljskih zajcev, v mnogih predelih umetno naseljevali. Mnogo so jih uvozili tudi iz drugih držav, ki so svojo prilagojenost na domače razmere prenesli k nam. Lahko rečemo, da zajec iz ravninskih predelov ne more dobro uspevati v hribovitih pokrajinah. Naseljeni zajci so se križali z domačimi poljskimi zajci in svoje dedne zasnove prenesli tudi na potomstvo.

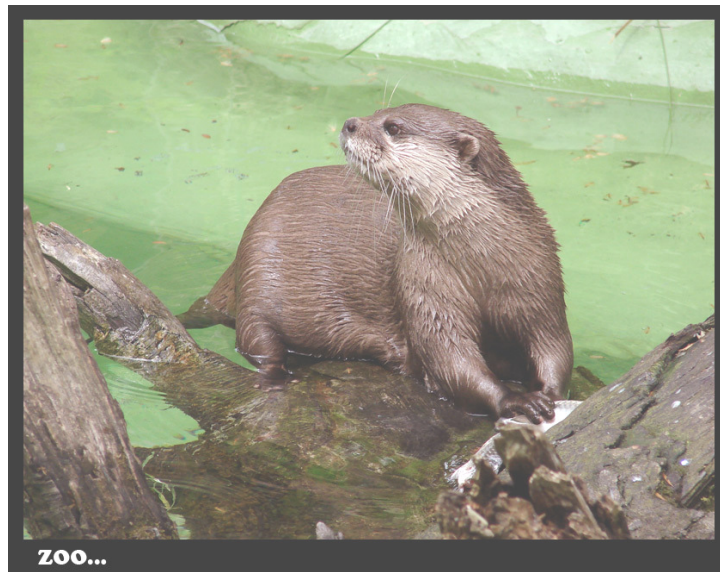
Suh mraz je za zajca manj škodljiv kot vlažen. Za padavine je zelo občutljiv, zato je za njega primerno zelo malo padavin, od 400 mm do 500 mm. Manj primerni predeli zanj so z več kot 800 mm letnih padavin.[3](Černe Lojze, Ureditev lovišč in gospodarjenje z malo divjadjo, str. 59)

Lovska družina Vojnik je v prejšnjih letih ustrelila 100-200 zajcev, lani le 1 ali 2, za letos pa 3.

Fotografija št. 10: Poljski zajec. (Foto:www2.arnes.net).

3.4.8 VIDRA (*Lutra lutra*)

Fotografija št. 11: Vidra. (Foto: www.hrphotocontest.com).

Med vsemi našimi sesalci je verjetno najbolj ogrožena vidra, ki iz je mnogih predelov Slovenije že izginila. Ogrožena je predvsem zaradi izsuševanja vodnih biotopov, neposrednega uničevanja, uničevanja biotopov, regulacije potokov ter zaradi zastrupljanja s pesticidi in ostalimi strupi, odplak in umetnih gnojil. Po 12. členu tega zakona vidre ni dovoljeno loviti vse leto.[10]

Vidra po našem mnenju in mnenju drugih sodi v rdečo knjigo ogroženih vrst (Red Data Book).

Fotografija št. 12: Vidra. (Foto: freeweb.siol.net).

4. EMPIRIČNI DEL

4.1 INTERVJU

4.1.1 LOVEC BRANKO JELEN

Fotografija št. 13: Branko Jelen. (Arhiv Branka Jelena).

Branko Jelen je lovec, ki ima zelo rad živali. Je tajnik Lovske družine Vojnik in skrbi za vse podatke o lovu, krivolovu, o povoženih živalih ipd. Zelo skrbno spremlja tudi živali, ki so pri nas ogrožene in pozna živali, ki so pri nas že izginile.

1. Zakaj ste se odločili, da boste postali lovec?

Že v otroštvu sem čutil, da se želim približati naravi in živalim. Ker živim na podeželju, sem že v otroštvu imel veliko stika z živalmi doma, pa tudi z živalmi, ki živijo v gozdu, na obrobju gozda, na travniku ..., saj sem nenehno iskal stik z njimi in s tem tudi z naravo. Z vstopom v Lovsko družino sem našel skupno združitev med naravo in prostoživečimi živalmi.

2. Kako kot lovec skrbite za ogrožene živali?

Lovec lahko poskrbi za varovanje habitata, v kateri žival živi. Zaradi monotonega načina kmetovanja lahko z dodatnim krmljenjem pomaga za preživetje ogroženih vrst, kot so jerebica, prepelica, v zadnjem času tudi fazan in poljski zajec.

3. Kaj bi morali vsi ljudje vedeti o varstvu živali?

Ljudje bi morali biti seznanjeni s posameznim življenjskim sistemom in načinom življenja živali. Že v osnovni šoli se otroci izobražujejo o tem in tako lahko v kasnejših letih na primeren način pomagajo živalim. Zavedati se moramo, da če bodo izumrle živali, bo počasi izumrl tudi človek, saj je povezan in odvisen tako od narave, kot od živali.

4. Katere živali so pri nas ogrožene in katere so že izginile iz področja LD Vojnik?

Zaradi onesnaženosti voda izginja vidra, race mlakarice pa so zastrupljene s težkimi kovinami. Zelo se zmanjšuje število dihurjev in veveric. Med kurami je izginil divji petelin, gozdni jereb, jerebice, vse manj je fazanov, že dolgo časa nisem videl smrdokavre, ogrožene so velike in male uharice ter sokol selec, ki ga je možno še videti na Grebenu. V letih 1960 do 1965 so bili na obrobju LD videni celo volkovi. To so živali, ki so še pred nekaj desetletji živele pri nas v velikem številu, zdaj pa so celo izginile.

5. Kako bi se dalo rešiti ogrožene živali?

Najprej se moramo zavedati, da ogroženim živalim ne zmanjšujemo njihovega habitata. Z zmanjšano uporabo kemičnih sredstev v kmetijstvu in intenzivnega monotonega kmetijstva bi se izboljšali življenjski pogoji divjadi polj in gozdnega roba, kot so: prepelica, fazan, jerebica, poljski zajec. preživele bodo tiste živali, ki se bodo lahko prilagodile človeškim vplivom, druge bodo izumrle.

6. Ste tajnik Lovske družine Vojnik. Kakšno evidenco vodite?

Lovska družina Vojnik ima tako kot vse ostale lovske družine Evidenčno knjigo odstrela in izgub velike divjadi. V njo zapišemo vrsto živali, spol, starost, datum. uro, vzrok, kraj, geokordinato, biološko in transportno maso, maso rogovja, oceno trofeje, številko napotnice, uplenitelja, kupca in opombe.

7. Kaj predlagate nam, mladim, da naredimo za varstvo ogroženih živali?

Z ohranjanjem narave, spoznavanjem življenja živali, smotrnejšim izkoriščanjem narave in z izboljšanjem življenjskega prostora lahko mladi pripomorete, da bi ogrožene živalske vrste preživele.

4.2 ANALIZA ANKETE

Anketirale smo 100 ljudi različnih starosti in različne izobrazbe. Zavedamo se, da je to za realno sliko v Sloveniji premalo, a kljub temu dobimo vpogled na to, kakšen je odnos do živali.

1. Ali mislite, da so živali na področju vojniške občine ogrožene?

Da so živali ogrožene, meni 32 anketiranih ljudi. Da živali niso ogrožene meni 26 anketirancev. 42 anketirancev ne ve, ali so živali ogrožene. Ljudem bi bilo potrebno predstaviti problem ogroženosti živali tudi na našem področju in da neravnovesje povzroča neravnovesje v življenju nasploh.

Graf št. 1: Ali mislite, da so živali na področju vojniške občine ogrožene?

2. Ali poznate kakšno ogroženo živalsko vrsto?

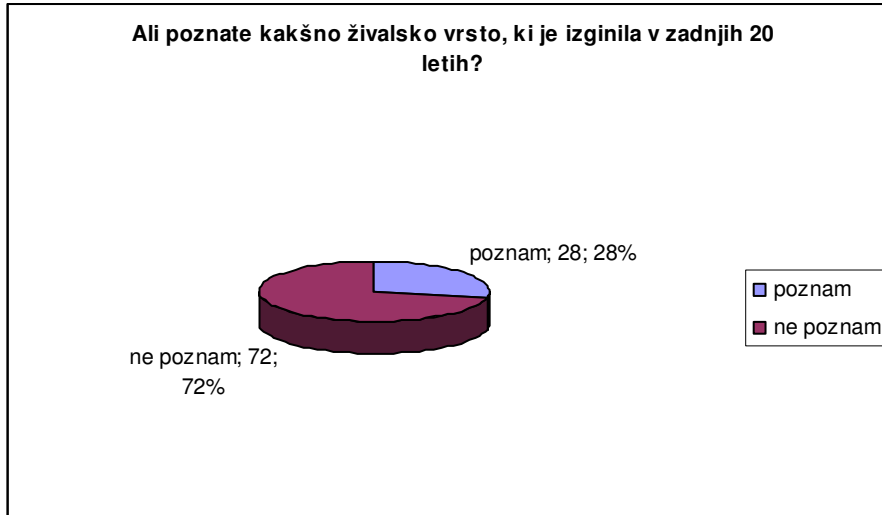
40 anketirancev pozna kakšno ogroženo živalsko vrsto, 60 ljudi pa ne pozna nobene ogrožene živalske vrste. Pri razlagi, katero žival poznajo, pa so napisali: čebele, ose, lastovke, ribe, srne, gozdni zajec, divje ptice, slon, sinica, tiger, **fazan**, štokljke, kiti, jež, jelen, kuna zlatica, divja mačka, volk, postrv, čmrlji, želva, lisica, **vidra**, ris, grizli, pes, panda, jazbec, vodomec in polh. Omenili so samo dve živali, ki sta ogroženi na našem teritoriju.

Graf. št. 2: Ali poznate kakšno ogroženo živalsko vrsto?

3. Ali poznate kakšno živalsko vrsto, ki je izginila v zadnjih 20 letih?

28 anketiranih ljudi pozna nekaj živalskih vrst, ki so izginile v zadnjih dvajsetih letih, 72 anketirancev pa ne pozna nobene. Zapisali so, da so izginili jazbec, polh, ris, sinička, **fazan, zajec**, medved, vidra, **jerebice**, ponirek, sove, žabe, polž s hiško, prepelice, **divji petelin**, grlica, psi, race, bober in potočni rak.

Graf št. 3: Ali poznate kakšno živalsko vrsto, ki je izginila v zadnjih 20 letih?

4. Ali mislite, da smo predvsem ljudje odgovorni za ogroženost živali?

Da smo za ogroženost živali odgovorni predvsem ljudje, meni 81 anketirancev, 3 anketiranci menijo, da za ogroženost nismo odgovorni ljudje. 16 anketiranih ljudi pa tega ne ve. Bili smo presenečeni, da se tako velik odstotek ljudi zaveda človeške odgovornosti. Vprašanje pa je, če kaj konkretnega za varstvo živali naredijo.

Graf št. 4: Ali mislite, da smo predvsem ljudje odgovorni za ogroženost živali?

5. Kaj naredite vi za varstvo živali?

70 anketiranih je odgovorilo, da naredijo kaj za varstvo živali. Odgovorili pa so tako: zapuščeno žival nahrani – 15, živali ne ubijem – 4, skrbim zanje – 5, jih ne preganjam in ne zganjam hrupa – 7, jih pustim pri miru – 7, menijo, da mora imeti vsaka žival svoj topel dom – 3, živali redno cepim – 4 pozimi jim dajem hrano (pticam) – 10 ima ptičjo hišico – 2, v potok ne zliva odplak, lugov, odpadkov – 6, ne onesnažuje s škropivi in pesticidi – 2, jih ne plaši – 2, varuje okolje – 2, ne krči naravnega okolja – 2, jih zaščiti – 1, se poskusi obnašati naravi prijazno – 1, čisti okolje-gozd – 1, naredi krmilnice – 1, jim omogoča dobre življenjske pogoje – 1, kmetuje sonaravno – 1, jih izpolnjuje njihove potrebe – 1, le opazuje – 1, ne pusti, da psi preganjajo srne – 1, jih ne muči – 1, jih ne ogroža – 1, jih brani – 1, poskrbi, da ima vsaka žival svoj življenjski prostor – 1, ne nosi krzna – 1.

6. Se vam zdi pomembno, da bi se ogrožene živalske vrste pri nas ohranile?

Triindevetdesetim anketirancem se zdi pomembno, da bi se ogrožene živalske vrste pri nas ohranile, sedmim ljudem pa se to ne zdi pomembno.

7. Ali imate predlog, kako bi zaščitili in ohranili ogrožene živali na našem območju?

Osemindeset anketiranih nima predlogov. Dvaintrideset anketiranih ima naslednje predloge:

trije imajo predlog, da bi postavili krmilnice, štirje bi preprečili, da jih lovci ne bi ubijali za trofeje, štirje bi jim dali hrano in dom, dva menita, da bi morali naš odnos do narave spremeniti, dva menita da bi morali v šoli vzbujati okoljsko vzgojo, pet ljudi spodbuja ozaveščanje ljudi o pomenu varovanja narave in njenih prebivalcev, šest ljudi bi zmanjšalo porabo škropiv in strupov, dva spodbujata manj posegov v naravo, trije bi zmanjšali število potepuških psov, eden bi dal pse in mačke kastrirati, eden bi uveljavil več lovskega nadzora, eden bi prepovedal mučenje živali, dva bi naredila park za živali, trije imajo predlog, da ne bi toliko onesnaževali okolja, eden se zavzema za manj svetlobno onesnaženega okolja, dva predlagata manj hrupa, dva menita, da ne smemo krčiti gozdov.

Vsak posamezni naslednji predlog pa je bil predlagan samo enkrat:

naravni rezervati, ne kurimo odpadkov, ne smemo posegati v njihovo naravno okolje, prepovedana hoja s psi v gozd, odmaknili bi jih od ogroženega kraja, ne bi jih preganjali

iz gozda z raznimi avtomobili, kričanjem, sajenje dreves, manj divjih odlagališč, da bi zaprli tovarne, manj poseganja v njihov življenjski prostor, odstrel živali le toliko, kot je potrebno, manj svetlobnega onesnaževanja.

4.3 OPAZOVANJE ŽIVALI

Odločili smo se, da bomo od 16. 1 do 15. 2. 2008 opazovali, katere živali vidimo na poti v šolo. Lucija je doma v strnjenem naselju Vojnika in je kdaj pa kdaj opazila samo vrane na daljnovodu pri cerkvi.

Tjaša je doma izven strnjenegega naselja, a tudi ni opazila drugega kot nekaj vran in vrabcev. Katarina je doma na podeželju, zato je videla naslednje živali:

sinice in vrabce, nepoznano ptico, žolno, štirikrat srne (skupaj sedem), dvakrat poljskega zajca, dvakrat gozdnega zajca (skupaj tri), dvakrat kanjo (skupaj tri). Skupaj je videla poleg sinic in vrabcev še sedemnajst živali.

5. ZAKLJUČEK

Cilj raziskovalne naloge je bil potrditi dve hipotezi. Obiskali smo predstavnika Lovske družine Vojnik, ki nas je seznanil z literaturo o živalih in nam jo tudi posodil, odgovoril na vprašanja v intervjuju in dal podatke o nekaterih najbolj ogroženih živalih v naši občini oz Lovski družini. Izvedli smo anketo o ogroženih med stotimi ljudmi. Nekaj podatkov smo poiskali na spletnih straneh.

Po razgovoru pri lovcu, smo se osredotočili samo na naslednje živali: gozdni jereb, poljska jerebica, fazan, divji petelin, mala uharica, smrdokavra, poljski zajec in vidra.

Iz podatkov, ki smo jih dobili od lovca in iz literature ter ankete smo ugotovili, da so živali ogrožene. Potrdili smo prvo hipotezo. Prav tako je potrjena tudi naša druga hipoteza, da smo za ogroženost živali krivi ljudje. Ti dve trditvi nam potrjuje dejstvo, da vidre, divjega petelina, smrdokavre, gozdnega jereba, poljske prepelice in male uharice razen v živalskem vrtu še raziskovalke nismo videle, prav tako pa v času raziskovanja razen zajca ni videla nobena izmed raziskovalk. Ogroženost živali nam je potrdil tudi lovec. Kljub temu, da v literaturi nismo zasledile, da bi bil poljski zajec zaščiten in bi ga ne smeli streljati, je pomemben podatek, da so lovci Lovske družine Vojnik v prejšnjih letih ustrelili 100-200 zajcev, leta 2006 le 1 ali 2, lani pa 3. Fazan je v vojniškem okolišu viden le v okolici Štolnerjevega hriba, gozdni jereb v okolici Lindeka, divji petelin pa redko zaide na Kislico, kar potrjujejo njegovi iztrebki, ki se imenujejo cigare. Življenjsko okolje ogroženih živali je gozd, obrobje gozda, ravninski travniki in rečne struge. Zaradi spremenjenega načina košnje, setve, škropljenja, sekanja gozdov in posegov človeka v oblikovanje rečnih strug ter intenzivnega vpliva ropota v gozdnih površinah so te živali ogrožene.

Da bi zmanjšali ogroženost živali, se moramo nujno seznanjati z nevarnostmi, ki jim pretijo. moramo upoštevati življenjski krog, kjer vidimo, da smo ljudje zelo odvisni od naše žive okolice. Najbolj nevarna so škropiva, ki puščajo daljnosežne posledice ter onesnaževanje s težkimi kovinami, ki jih lahko človek zaužije z zastrupljenim mesom živali ali z onesnaženimi rastlinami. Pomembno je, da se najprej zavedamo problema, nato se moramo začeti izobraževati in skrbeti za čistejšo okolje tudi takrat, ko želimo vreči na polivinilaste vrečke, pločevinke ipd. Čeprav smo še majhni, lahko z majhnimi koraki stopamo naproti prijaznemu odnosu do narave, kamor spadamo tudi mi. Upamo, da bo zaradi te naloge rešena vsaj kakšna vrsta živali.

6. LITERATURA

- [1] Asimov, Isaac. *Zakaj so živali ogrožene?* Colibri
- [2] Brelih, Savo. idr. *Redke in ogrožene živali v Sloveniji*. 1980. Ljubljana: Prirodoslovni muzej Slovenije. str. 7-9.
- [3] Černe, Lojze. *Ureditev lovišč in gospodarjenje z malo divjadjo*. 2000. Ljubljana: Lovska zveza Slovenije. Str. 52. – 65.
- [4] dopps@dopps-drustvo.si. (BirdLife Slovenia, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije), 9. 3. 2008
- [5] Omerza, Gabrijel. Biserni jubilej Lovske družine Vojnik. *Ogledalo*, 2007, št. 62. str. str.61.
- [6] www2.arnes.net.
- [7] www.drustvo-ekosistem.si. (<http://www.iskanje.si/imenik/novosti?from=4800>)
- [8] www.gea-on.net. (www.gea-on.net/clanek.asp?ID=522 - 25k)
- [9] www.hrphotocontest.com
- [10] www.lovska-zveza.si. (www.lovska-zveza.si/default.aspx?MenuID=51 - 59k)
- [11] www.petelin.info (www.petelin.info/ogrozenost.html - 24k). 9. 3. 2008

7. PRILOGE

ANKETA

Anketa je anonimna, namenjena raziskovalni nalogi o ogroženih živalih. Anketo prinesite razrednim tajnikom do petka, 22. 2. 2008, ti pa jih oddajo gospe Mileni Jurgec. Hvala za sodelovanje.

Katarina, Lucija in Tjaša

1. Ali mislite, da so živali na področju vojniške občine ogrožene?
 - a) da,
 - b) ne,
 - c) ne vem.

2. Ali poznate kakšno ogroženo živalsko vrsto?
 - a) da, - katero? _____
 - b) ne.

3. Ali veste, katere živalske vrste so izginile v zadnjih dvajsetih leti?
 - a) da, -katere?

 - b) ne.

4. Ali mislite, da smo predvsem ljudje odgovorni za ogroženost živali?
 - a) da,
 - b) ne,
 - c) mogoče.

5. Kaj naredite vi za varstvo živali?

6. Se vam zdi pomembno, da bi se ogrožene živalske vrste pri nas ohranile?
 - a) da,
 - b) ne.

7. Ali imaš predlog, kako bi zaščitili in ohranili ogrožene živali na našem območju?

Najlepša hvala.